

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

basisschool De Bloemaert

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: **bs De Bloemaert**

Datum bezoek: 10 december, 2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Sicco Baas

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen / omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport kortheidshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport kortheidshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren:
 - Dhr. Andy de Graaf (dir)
 - Mevr. Mary Peters (IB-ob)
 - Mevr. Hanneke Lokin (IB-bb)
 - Mevr. Arianne v/d Velden (bc – gr. 1,2,3)
 - Mevr. Manon Segers (bc – gr. 4,5,6)
 - Dhr. Will Schrauwen (bc – gr 7,8)
 - Mevr. Ingrid Aerts (ouder)
 - Mevr. Jeske Manders (ouder)
- observaties bij enkele lessen: groep 3a – ZW-taal, groep 5 c – Taal, groep 7a – agendawerk (ZW)
- een teamgesprek - aanwezig waren: een afvaardiging van het team

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoefte.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school: `

De Bloemaert ligt in de wijk Dalem-zuid van het stadsplan Reeshof.

De school is een van de twee basisscholen in het multifunctionele complex "Grote Beemd".

In dit gebouw bevinden zich diverse voorzieningen voor kinderen van nul tot twaalf jaar. Zoals instanties voor welzijn, jeugdgezondheidszorg en kinderopvang. De scholen en de voorzieningen hebben een eigen entree en zijn ook te bereiken via een hoofdingang. In het centrale gedeelte bevinden zich o.a. een aula met podium, een orthotheek en twee gymzalen.

De Bloemaert is onderdeel van het schoolbestuur Xpect-Primair. Doordat de wijk enigszins vergrijsd en er weinig nieuwbouw is heeft de school last van 'krimp'.

Op 1 oktober 2012 zat er 513 leerlingen, op 1 oktober 2015 is dit aantal 428 leerlingen. Deze 428 leerlingen zijn verdeeld over 18 groepen.

Vanaf groepen 3 worden de leerlingen structureel 'gehusseld', dit betekent dat de samenstelling jaarlijks verandert.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroegde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☐ meer homogeen
- ☒ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van De Bloemaert weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

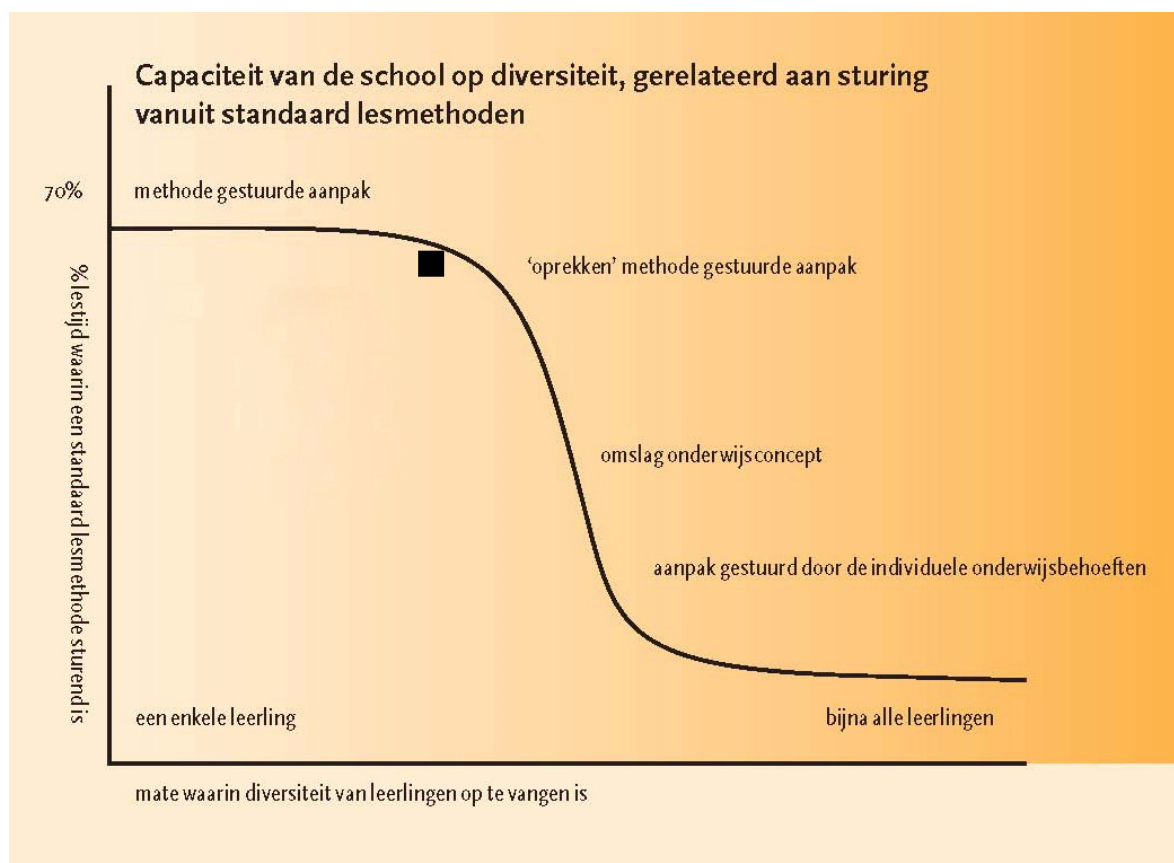
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

De Bloemaert bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
 - ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☒ extra 'handen' in de klas, te weten: op structurele basis is hier dit schooljaar voor bijna 60 u. per week tijd voor, verdeeld over onderwijsassistent, RT en leraren. In principe vindt extra begeleiding plaats binnen de groep.
- ☐ onderwijsmaterialen
- ☐ de ruimtelijke omgeving
- ☐ specialistische expertise
- ☐ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een netwerkschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

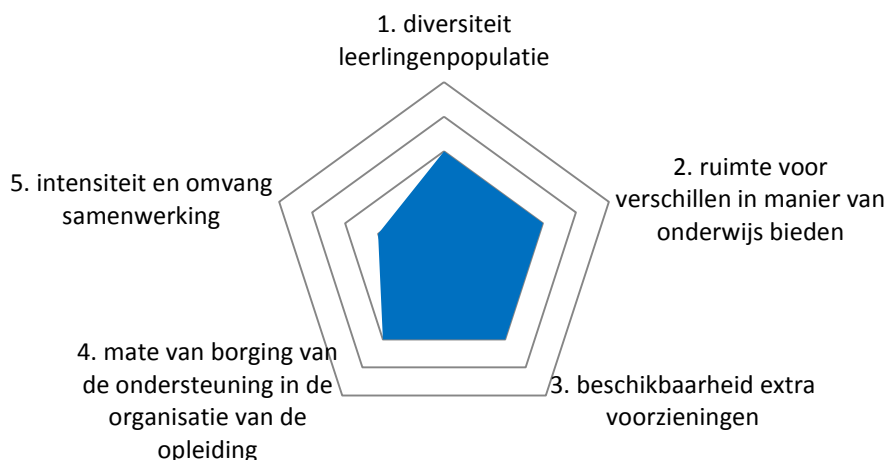
- ☐ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☒ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is De Bloemaert te karakteriseren als een **netwerkschool**

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.

Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

Hoewel de ouderpopulatie over het algemeen gemiddeld tot hoog opgeleid is, ervaart de school veel diversiteit in leren. Gedragsproblematiek is niet dusdanig aan de orde dat de school veel specifieke maatregelen hoeft te nemen.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.

Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

Binnen het leerstofjaarklassen systeem wordt het DI-model gehanteerd en de methode is leidend. Door middel van aanpakken 1,2 en 3 wordt er gedifferentieerd, er wordt hoofdzakelijk frontaal klassikaal lesgegeven. Tijdens het zelfstandig werken kunnen leerlingen samenwerken (maatjes) en worden incidenteel coöperatieve werkvormen gebruikt, ook wordt een weektaak gehanteerd (agendawerk).

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Vergroten van de variëteit van werkvormen tijdens instructie en verwerking kan meer recht doen aan leerstijlen en onderwijsbehoefte van leerlingen. Daarnaast is investeren in het meer zelf verantwoordelijk zijn voor hetgeen dat geleerd wordt een onderdeel dat de school kan uitbouwen. Dit komt de motivatie en de betrokkenheid van leerlingen ten goede.

Wanneer de methode volledig leidend is zijn er altijd leerlingen waarvoor het leerdoel te hoog gegrepen is of te eenvoudig. Het gesprek in hoeverre dit de leerresultaten beïnvloedt is wellicht een onderwerp dat geagendeerd kan worden.

3. *Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.*

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Dit schooljaar zijn er veel 'extra handen' beschikbaar, dat is niet ieder schooljaar zo. Verder is de school gehuisvest in een MFA en is er veel mogelijk. Binnen het eigenlijke schoolgebouw beschikt de school over de normale ruimtes voor het begeleiden van de leerlingen.

De samenwerking met instanties buiten het onderwijs is functioneel, naar behoefte en naar tevredenheid. De school heeft expertise op het gebied van gedrag en cognitie, verder kan zij snel beschikken over specialistische expertise, indien noodzakelijk.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Een aantal individuele teamleden zijn zich aan het scholen (master SEN). Scholing op teamniveau, bijvoorbeeld gericht op coöperatief leren vergroot de leerkrachtvaardigheden om nog beter tegemoet te kunnen komen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeftes van de populatie.

4. *Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.*

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

De ondersteuning is geborgd in de organisatie van de school.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Verdere ontwikkeling lijkt op dit moment niet noodzakelijk.

5. *Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.*

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De samenwerking met partners buiten het onderwijs is naar behoefte en gaat dan altijd in afstemming en samspraak met de ouders.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Inhoudelijke samenwerking met de PSZ is zich aan het ontwikkelen. Het realiseren van een doorgaande lijn zou voor de leerlingen die hier baat bij hebben voordelen kunnen opleveren.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Op De Bloemaert wordt traditioneel lesgegeven, waarbij de methode leidend is. Voor een deel van de doelgroep is dit voldoende uitdagend, voor een ander deel niet. Zich beraden op de onderwijsbehoefte en meer variëteit in didactische werkvormen kan leiden tot nog meer onderwijs op maat en zal de motivatie en betrokkenheid ten goede komen. Leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte zullen hierdoor minder opvallen, waardoor de leraar mogelijk minder werkdruk ervaart. Dit is een groeiproces en niet van de ene dag op de andere gerealiseerd.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

☒	weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
	☐ laag
	☒ gemiddeld
	☐ hoog
☐	matig
☐	sterk

Toelichting:

Het opleidingsniveau lijkt te verschuiven naar wat minder hoog opgeleide ouders. Opgemerkt wordt dat het aantal echtscheidingen hoog is, waardoor er veel eenouder of nieuw samengestelde gezinnen zijn. Het team ervaart dat dit een negatieve invloed kan hebben op de leerprestaties en het gedrag.

- *thuis taal:*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

Toelichting:

De thuistaal is hoofdzakelijk de Nederlandse taal, echter ook hier lijkt een kleine verschuiving plaats te vinden. In de onderbouw zijn enkele niet Nederlands sprekende leerlingen.

- *culturele achtergrond*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

Toelichting:

Vooraf Nederlandse cultuur. Zie ook toelichting hierboven.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

☒	weinig
☐	matig
☒	sterk

Toelichting:

Er wordt veel diversiteit ervaren. Ongeveer 20 tot 25% van de leerlingen scoort op Cito, IV of V – niveau, terwijl ook 20 tot 25 % op I of II niveau scoort.

- *leerstijlen*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Toelichting:

De diversiteit in leerstijlen wordt als matig ondervonden, de school is nog zoekende om hier een goede aanpak op te ontwikkelen.

Wel zijn er 3 Plusklassen geformeerd, met name voor die leerlingen die 'slim' zijn en een ondersteuningsbehoefte hebben.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☐	weinig (minder dan 20 %)
☒	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

Toelichting:

Het aantal leerlingen dat verlengde instructieactiviteiten nodig heeft zit rond de 6 leerlingen per groep.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40 %)

Toelichting:

Er wordt weinig gedragsproblematiek ervaren, natuurlijk is er wel eens een incident, maar over het algemeen valt het mee. Dit is per groep verschillend.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒	☐	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☒	☐	☐	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☒	☐	☐	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☒	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☒	☐	☐	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☒	☐	☐	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☒	☐	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☒	☐	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☒	☐	☐	evaluatie samen met leerlingen

Toelichting:

- Naast het realiseren van het basisniveau voor alle leerlingen, is het zeker de ambitie om het maximale uit iedere leerling te halen.
- In algemene zin is in het onderwijsaanbod de methode leidend.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☐ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☐ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Toelichting:

In principe wordt extra ondersteuning binnen de eigen groep gegeven. Wanneer het organisatorisch beter uitkomt is dit ook buiten de groep mogelijk.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☐ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☐ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☒ nee, niet of nauwelijks

Toelichting:

De wijze van lesgeven is redelijk traditioneel en hoofdzakelijk frontaal klassikaal, de leraar geeft instructie. Tijdens het lesbezoek zijn wel enige coöperatieve werkvormen, zoals maatjeswerk gezien.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

Er wordt gewerkt met het leerstof jaarklassensysteem, alleen de groepen 1/2, zijn gecombineerd, voor de rest zijn er enkelvoudige groepen. De groepsverdeling is als volgt: 4 groepen 1/2, 2 groepen 3, 4, 6 en 7 en 3 groepen 5 en 8. De gemiddelde groeps grootte is 23 leerlingen per groep.

De school heeft van iedere jaarklas er minimaal 2, ieder schooljaar wordt de leerlingenverdeling van de jaarklassen opnieuw vastgesteld (gehusseld). Dit betekent dat de samenstelling van de groep per jaar verandert.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 30%

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 50%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 90%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 30%

Toelichting:

Binnen de groep waarmee in de ochtend het gesprek is gevoerd leidden bovenstaande vragen, met name de hoogte van het percentage tot een open gesprek. Men vond het lastig om de percentages hardop te benoemen, omdat het om een inschatting gaat en de gesprekspartners een zo'n reëel mogelijk beeld wilden schetsen over de kennis en kunde van het team.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

☐	vooral individuele aanpak van leerkrachten
☐	aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
☒	teamaanpak

Toelichting:

De totale ondersteuningsstructuur is een teamverantwoordelijkheid, zo is het ook beschreven in het ondersteuningsplan en zo wordt gehandeld.

De leerkracht is verantwoordelijk voor het welbevinden en de ontwikkeling van de kinderen. Met IB en andere ondersteuners wordt nauw samengewerkt.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

☒	niet of nauwelijks
☐	soms
☐	vaak

Toelichting:

Het educatief partnerschap moet nog vorm krijgen. Wel is het zo dat de relatie met de ouders van leerlingen die extra ondersteuning behoeven goed is en dit ook als een gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt gevoeld. Met deze ouders vindt veel afstemming en overleg plaats.

Teamexpertise

Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.

Het team is geschoold in het toepassen van het DI-model en werkt veel met Pro-wise. Ook op het gebied van cultuureducatie is het team deskundig.

Het toepassen van werkvormen behorend bij '21-century skills' is in ontwikkeling.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
 - in de klassen/groepen: welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?

In principe vindt extra begeleiding plaats binnen de groep. Op structurele basis is hier voor bijna 60 u. per week tijd voor, verdeeld over onderwijsassistent, RT en leraren.

Verder zijn er stagiaires actief in de school en is er tijd gecreëerd doordat enkele leraren met de 'master SEN' studie zijn gestart en tijd hebben voor onderzoek buiten de klas. Zie ook onderstaand schema.

- **buiten** de klassen/groepen: welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?

Zie hierboven en onderstaand schema,

Te gebruiken afkortingen voor functionarissen:

(Lkr. = leerkracht, Vlkr. = vakleerkracht, OA = onderwijsassistent, RT = remedial teacher, AB = ambulant begeleider, OU = ouder/verzorger, LIO = leerkracht in opleiding, ST = stagiaire)

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
3-4-7	OA	3 dgn p.w.	4 groepen
1-2-3-4	ST-pedagogiek	4 dgn p.w.	gemiddeld 13
1-2	Lkr	1 dag p.w.	50
1-2	RT	½ ochtend p.w.	8
3	LIO	3 dgn p.w.	24
4	Lkr (Taaltuin)	2 dgn p.w.	12
4	Lkr	1 ochtend p.w.	8 - 19
5 t/m 8	ST (Master SEN)	1,5 dg p.w.	wisselend
5	Lkr	1 cotend p.w.	21
7	LIO	3 dgn p.w.	31
7	Lkr	1 ochtend p.w.	32
3 t/m 8	Vlkr	3 dgn p.w.	gym
1 t/m 8	AB (consulent Pl.013)	1 ½ dag p.w.	wisselend
Diverse	MRT-ST	8 – 2 ochtenden	5
1 t/m 8	Lkr – RT (Plusklas)	1 ochtend p.w. – 3 Lkrn.	45 – 50 lln

Opmerking: Niet ieder schooljaar zijn er in deze mate extra handen beschikbaar.

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- X met een lager tempo, veel herhalen, nl. Time-timer
- X die (veel/snel) lezen vermijden, nl. DMT-oefenmap (Pravoo)
- X gericht op sensomotorische informatieverwerking, nl. Koptelefoon, Study-buddy's

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- X methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. EQ-babbelspel
- X begrenzing van het gedrag, nl. Wie, Wat, Waarom?? (Kaartjes)
- X uitdaging tot alertheid en activiteit, nl. Kids Skills
- X het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl. KwaliteitenSpel
- X begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl. Kikker Be Cool
- X anders, nl. Openhartig Kids

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen: Koptelefoons, Wiebelkussen, Leeskussen, Tangles

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

Er zijn enkele kleinere ruimtes beschikbaar voor didactische begeleiding

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

Naast het gebruikelijke speellokaal en gymnastiek lokalen beschikt de school niet over aparte extra ruimtes voor extra bewegingsondersteuning aan leerlingen.

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

In de school zelf, naast doucheruimte bij de gymlokalen en het invalidentoilet is dit in de school niet beschikbaar. Het is wèl te organiseren omdat de school is gehuisvest in een MFA.

buitenruimten

Er zijn geen specifieke buitenruimten, het schoolplein geeft voldoende ruimte en er is een verhard voetbal/handbal veld.

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
	x	visuele beperkingen
	x	auditive beperkingen
	x	spraak/taal belemmeringen
x		cognitieve beperkingen
x		motorische beperkingen
	x	beperkingen door langdurige ziekte
	x	Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
x		ADHD
x		dyslexie
	x	overige psychiatrische aandoeningen
x		gedragsproblemen
	x	onderwijsachterstanden andere culturen
x		anders, nl. Hoogbegaafdheid

Toelichting:

- Expertise op het gebied van cognitieve vaardigheden en gedrag is er met name vanwege het gegeven dat een aantal leerkrachten master SEN hebben gevolgd of aan het volgen zijn;
 - Expertise voor motorische beperkingen is aanwezig, alleen wordt momenteel niet benut;
 - Er is veel ervaringsdeskundigheid op het gebied van autisme, dyslexie en onderwijsachterstanden en andere culturen.
- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				x
Bureau Jeugdzorg		x		
GGD				x
GGZ		x		
MEE		x		
(Kinder)ziekenhuis	x			
Revalidatiekliniek	x			
Justitiële inrichting	x			
Gemeente, leerplicht		x		
Politie	x			
anders, nl. ...				

Toelichting:

Er zijn contacten met de wijkregisseur, er is steeds meer behoefte om op wijkniveau zaken te coördineren.

Inhoudelijke contacten zijn er met een organisatie voor logopedie en dyslexieonderzoek.

De samenwerking met PSZ en BSO (kinderstad) is in ontwikkeling en nu nog gericht op overdracht, zowel koude- als warme overdracht. Deze samenwerking zal steeds verder worden uitgebreid.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

De leraar is verantwoordelijk voor het welbevinden en de ontwikkeling van de leerling. IB en de extra handen, samen met het management zijn hier ondersteunend in.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

De extra ondersteuning is ingebed in het reguliere schoolbeleid en maakt onderdeel uit van de beleidscyclus. Wel wordt ieder jaar bepaald in welke mate 'extra handen' beschikbaar zijn en wat de behoefte is.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

De Bloemaert hanteert het Cito LVS in combinatie met ParnasSys, voor SEO wordt 'Goed gedaan' gehanteerd.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

De planmatige aanpak van de extra ondersteuning is beschreven in het ondersteuningsplan, deze wordt zo uitgevoerd zoals beschreven. De IB bewaakt deze uitvoering.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

Gebruikt worden het dyslexie protocol, de gedragswijzer, het time-out protocol, het protocol medisch handelen en het protocol Hoogbegaafdheid.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
 - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
 - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

De ouders van leerlingen die een extra ondersteuningsbehoefte hebben worden in hoge mate betrokken bij het vaststellen van de onderwijsbehoefte, de inkleding en organisatie van de begeleiding. De resultaten worden structureel aan hand van het handelingsplan en/of het OPP geëvalueerd. De school wil graag haar activiteiten hierin afstemmen met de ouders. Het betrekken van de ouders van leerlingen die geen extra ondersteuning nodig hebben bij het onderwijsleerproces en de keuzes die de school hierin maakt is nog niet aan de orde.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

De PO-scholen in de Reeshof hebben op directie en IB niveau contacten met elkaar en proberen vanuit wederzijdse behoeftes samen te werken, bijv. gezien de gezinsproblematiek in de wijk wil PO uitbreiding van uren voor SMW.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Deze samenwerking is nihil, met uitzondering van gezamenlijke bijeenkomsten en het IB-netwerk.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Op bestuursniveau wordt er steeds meer samengewerkt met name op directieniveau. Ook functioneert er een IB netwerk op bestuursniveau.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

De samenwerking met de centrale diensten is functioneel.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

Samenwerking met PSZ is zich aan het ontwikkelen en zal steeds verder worden uitgebouwd. Samenwerking met VO is functioneel en gaat met name over overdracht en informatie.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Naar behoefte wordt samengewerkt met name wanneer leerlingen geplaatst worden, incidenteel is er een ondersteuningsvraag.

Afsluitende opmerkingen:

Op De Bloemaert werkt een betrokken en gemotiveerd team dat de ondersteuning aan leerlingen serieus neemt. Doordat de samenstelling en achtergrond van de leerlingenpopulatie langzaam aan het veranderen is, is het zaak om voortdurend de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte in kaart te brengen. Hier kan dan het beleid op het gebied van extra ondersteuning op afgestemd worden en ook de daarvoor noodzakelijke deskundigheidsbevordering. Op het gebied van educatief partnerschap met ouders kan de school zich ontwikkelen, dit zal de betrokkenheid vergroten.